

тературното движеніе; тукъ сж са натрупвали и преставали множество ржкописи, оттамъ тѣ сж са прѣскали въ разны славенскы земи; Аѳонъ, освѣтъ него, ималъ е и нѣколцина свои писатели, отъ които не са лишавалъ и въ послѣдующыѣ времена. А то е единъ отъ фактыѣ, който представя най-силно доказателство за грамадното и благотѣлно значеніе, което е имало черквата въ живота на Славеныѣ и особено въ този на южныѣ — Българи и Сърбы. Ето защо съ политическата исторія на тѣзи Славены паралелно върви и черковната, даже и литературната имъ исторія.

На горнѣто основаніе много право е речено въ статията, дѣто са разгледва ученото съчиненіе на професора отъ Московската духовна академія Г. Е. Голубинскаго: «Подобно, какъто въ Византія движеніето и развитіето на религіозныѣ въпросы е съставяло преобладающата струя и главното съдържаніе на умственныя животъ на обществото, тѣй и въ исторіята на православныѣ юго-славены църквата е била центръ на сичкыя литературенъ, общественъ и политическый животъ на народа. Писменността, като израженіе на чувствата и на интересыѣ на духовенството, единственното обрзвано съсловіе на страната, — тя цѣла са е въртѣла въ исключителныя кръгъ на духовныѣ, почти мѣнастырскы въпросы. Аѳонъ е былъ центръ на литературната производителность тѣй на Българыѣ, какъто и на Сърбыѣ. Държавата, особено сръбската бѣше порасла, можемъ да речемъ, на ржцѣты на църквата. Политическыѣ отношенія на тѣзи държава къмъ истокъ и западъ носяхъ характеръ повечето религіозенъ. Когато настанж критическата минута и народу предстоеше да избере едно отъ двѣты — или църквата или държавата, свободата на съвѣстьта или свободата на дѣйс-